

Adıyamanlı işadamları TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve ABD Büyükelçisi Ross Wilson'la bölgesel yatırımlar ve ekonomik krizler üzerine sohbet etti.

Krizi En Az Hasarla Atlatmak İstiyoruz

Adıyaman'da Anadolu Sultanları Projesi Toplantısı'na katılan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, yaşanan mali krizi en az hasarla atlatmak istediklerini, özellikle enerji maliyetlerinin ve istihdam üzerindeki yükler hafifletilirse insanların hem iş hayatına devamı hem de ilave istihdamın sağlanabileceğini belirtti.

Anadolu Sultanları Projesi Toplantısı'na katılan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Adıyaman Üniversitesi Vehbi Koç Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen "Anadolu Kadınının Toplumdaki Yeri" adlı seminerde ekonomiye değindi. ABD'de başlayan ve tüm dünyayı saran küresel ekonomik krizle ilgili Türkiye'nin durumunu değerlendiren Hisarcıklıoğlu, dünyada yaşanan krizlerin Türkiye'yi durduramayacağını dile getirdi.

Krizden tüm dünya ülkelerinin etkileneceğini ifade eden Hisarcıklıoğlu, yaşanan krizden etkilenmeyecek ülke olmadığını belirterek, "Bu iki kere ikinin dört olduğu kadar ortada. Bu krizden etkilenmeyecek bir ülke yok" dedi. Hisarcıklıoğlu, şunları söyledi: "Tabii, bizim davranış biçimlerimiz, halkın davranış biçimleri çok önemli. Bu dönemde özellikle iş ortamının iyileştirilmesi çok önemli. Bürokratik engellerin kaldırılması çok önemli. İş hayatının üzerindeki yükleri hafifletmek lazım. Özellikle enerji maliyetleri istihdam üzerindeki yükler. Eğer bunları hafifletebilirsek insanların hem iş hayatına devamı, hem de ilave istihdam sağlanabilir. Onun için bizim bu fırsatı iyi değerlendirmemiz gerekiyor. Büyük sanayici küçük sanayici diye bir şey yok. Türkiye'deki özel sektörün 140 milyar dolar borcu var. Türk özel sektörü borçlanarak yatırım yaptı ve büyüdü. Borçlanmasa yatırım yapabilir miydi? Yapamazdı. Borçlanmak ayıp bir şey değil. Bu borçlarda zaten uzun vadelerle yayılmış durumda. Burada eskiye göre Türkiye yüzde 49'luk bir büyüme sağladığı için özel sektörün borcu fazla. Burada hepimizin de dikkatli olması lazım."

Toplantı sonrası Adıyamanlı işadamları TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve ABD Büyükelçisi Ross Wilson'la bölgesel yatırımlar ve ekonomik krizler üzerine sohbet etti.

TÜRKİYE'NİN
GÖSTERGELERİ »

PROJEKSİYON

→ Hazırlayan: **Alaattin AKTAŞ**
ala.aktas@gmail.com

→ GLOBAL KRİZ

Karşılığı olmayan kâğıtları satma uygulamasını biz iyi biliriz. Banker furyasının alıp başını gittiği dönemde, yani 1980 öncesinde bir tek varlığı, döndüre döndüre, birden çok kişiye satmadık mı? Sonrasında da duvara toslamadık mı? Biz bu anlamda deneyimli sayılırız. Türkiye'de illegal yollarda yürütülen bu faaliyeti, kapitalizmin beşiği ABD legal olarak yaptı; belki yaptığını, yürütebileceğini sandı, mortgage karşılığı çıkardığı türev ürünleri sattı da sattı. Karşılığı olmayan bu ürünler o kadar çok satıldı ki, domino taşı bir yerde devrilince, ABD'nin bırakınız yıkılmayı, sarsılmaz sanılan devleri kâğıttan kuleler gibi yerle bir olmaya başladı. Tüm dünya kapitalizmi sorgulama noktasına geldi.

Ne yazık ki, "Bize ne ABD'den", diyebilme durumunda değiliz. Dünyanın hiçbir ülkesi bunu söyleyemiyor zaten. Ancak biz yine de bir süre, ellerimiz cepte, ıslık çala çala "Bize bir şey olmaz"ı oynamaya devam ettik. Bu, kaynağı belli olmayan kendine aşırı güven yetmedi, "Bu krizden biz kârlı çıkarız" bile dedik. En sağlam limanın Türkiye olduğu görüşünü savunduk.

Ayaklarımız yeni yeni yere basmaya başladı. "Bize bir şey olmaz"dan, "En az zararla biz etkileniriz" noktasına geldik. Bu da bir aşama.

Uluslararası krizi fırsata çevirmekten söz ediyoruz. İnsan düşünüyor, bu nasıl olabilir, diye. Bu krizde dünyadaki likidite yok olmuş değil, sadece güvenebileceği, sağlam liman arıyor, yani beklemede, değil mi? Peki, biz bu güveni verebilecek sağlam bir liman görevi görebilir miyiz? Görürüz tabii ki, bedelini ödeyerek. O bedel de belli, yüksek getiri sağlamak kaydıyla. Hani, bazı bakanların ve son olarak Başbakan Erdoğan'ın daha düşük olmasını istedikleri faiz var ya, işte o faizi en azından bu düzeyde tutmak, hatta daha da artırmak zorundayız ki, krizi fırsata çevirelim, nereye sığınacağını kestiremeyen likiditeyi Türkiye'ye çekebilelim. Bu arada yeri gelmişken, Başbakan Erdoğan'ın, Türk parasının değerli olmasından gurur duymasına ne demeli. Türk parasının, yüksek bulunan ve düşürülmesi temenni edilen faizler sayesinde değerli seyrettiğini bilmeyen var mı? Belki de var...

ABD'de peş peşe banka iflasları gelirken, Avrupa'nın sayılı bankaları devletleştirilirken, Türkiye'de durum ne? Küresel krizle birlikte yurtiçinde gözler, Türk bankacılık sistemindeki yabancı sermayeli bankalara çevrildi. 2001 krizinden alınan dersle Türk bankacılık sisteminin genel anlamda geçmişle kıyaslanmayacak kadar sağlam bir duruma getirildiği tartışma götürmeyecek bir gerçek. Ama bu kez farklı bir kaygı var. Artık yerli sermayeli bankalardan değil, yabancılara ait ya da yabancı sermaye payı bulunan bankaların durumundan kaygılanır olduk. Şimdi, dışarıda zor duruma düşecek bankaların Türkiye uzantılarında da aynı sorunlar yaşanırsa ya da bu bankaların Türkiye'de sahip olduğu bankalarda da benzer darboğazlar ortaya çıkarsa, diye kaygılanıyoruz. Bu durum, yerli sermayeli bankalarımızın zor duruma düşmesinden daha az kötü bir durum kuşkusuz. Hiç olmazsa, sorunun kaynağı biz değiliz, bizim içeride yarattığımız sorunlar değil. Ama sorun dışarıdan kaynaklanıyor olsa da, suya atılan taş örneğindeki gibi sıkıntı bizi de içine almaya başlarsa, kaygı duymak ve ona göre şimdiden önlem almak durumundayız. En azından dikkatlerimizi sıkıntıya düşme olasılığı bulunan bankalara çevirme zorunluluğumuz var. Nitekim bunun yapıldığını da görüyoruz.

Yurtdışındaki A bankası, Türkiye'deki uzantısından ya da Türkiye'de kurulu ve sahibi olduğu B bankasından kaynak aktarmasını isterse, bu bizi nasıl etkiler? Elbette

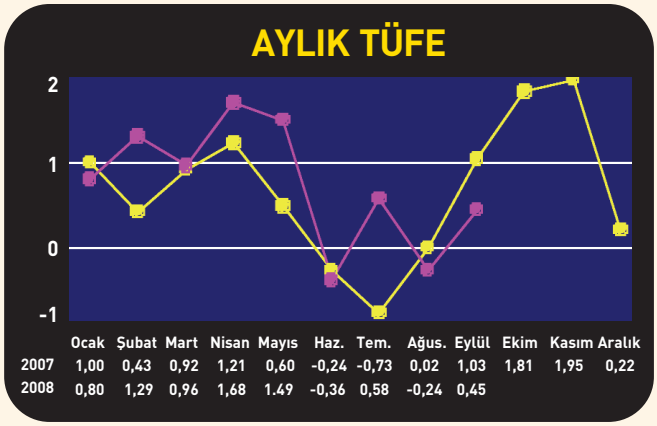
GÖSTERGELER »

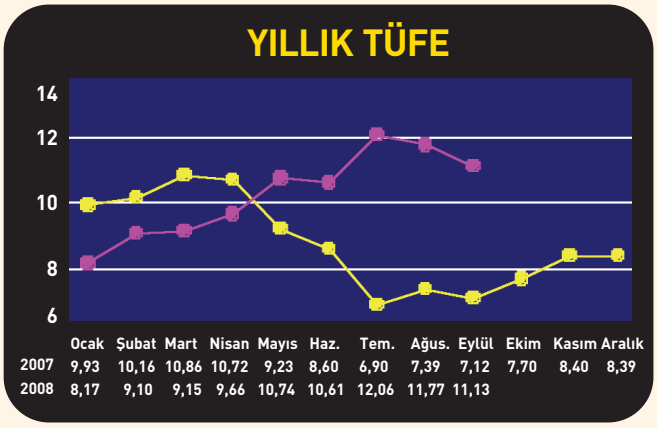
→ GLOBAL KRİZ

dışarıya para aktarmanın belli kuralları var, ama eskiye göre daha fazlalaşacak bir aktarım, içerideki dengeleri bozabilir. Aktarılacak paranın miktarının Türkiye ekonomisi için sarsıcı olması pek söz konusu değil. Ancak, böyle bir yönelmenin yaratacağı psikolojik etki çok daha önemli olur. Sorun yalnızca finans kesimiyle sınırlı olsa, pek kaygılanmak gerekmez tabii ki. Ancak, Türk reel sektörünün 74 milyar dolarlık açık pozisyonu can sıkıyor. Her ne kadar borçlar pek kısa vadeli değilse de, en azından önümüzdeki süreçte yeni kaynak bulmakta sorun yaşanacağı kesin. Bu zorluk, reel kesimle de sınırlı değil, Türk finans sektörü de benzer zorlukları yaşayacak. Önümüzdeki yıllar, sıkıntılı geçmeye aday görünüyor. Tüm dünyada büyümenin yavaşladığı, ABD ekonomisindeki daralmanın iyice belirginleştiği, ABD ekonomisine bağlı olarak AB ülkelerinde sorunların arttığı bir süreç yaşayacağız. İhracatta en büyük pazarımız AB'de ortaya çıkacak bu daralma bizi de etkileyecek kuşkusuz.

→ ENFLASYON

Enflasyonda ağustosta başlayan olumlu seyir eylülde de sürdü. Tüketici fiyatları, ağustosta tahminlerin ötesinde iyi gelmiş ve yüzde 0,24'lük bir gerileme olmuştu. Eylülde ise yüzde 1 dolayındaki artış beklentisine karşılık, gerçekleşme yüzde 0,45'te kaldı. Hem ağustos, hem eylüldeki oranlar geçen yılın aynı aylarındaki oranların altında gerçekleşince, yıllık oran iki aydır gerileme eğilimine girmiş oldu. Temmuz sonunda yüzde 12,06'ya çıkan yıllık oran, ağustosta yüzde 11,77'ye, eylülde ise yüzde 11,13'e indi. Enflasyon açısından ekim ve kasım aylarında çok daha hızlı bir iyileşme sağlanması mümkün görünüyor. Bunda iki etken temel belirleyici olacak. Bunlardan birisi, baz etkisi yaratacak olan geçen yılki oranlar. Tüketici fiyatları, geçen yılın ekim ayında yüzde 1,81, kasım ayında ise yüzde 1,95 artmıştı. Bu yılki oranların, geçen yılın yüksek oranlarının çok altında kalması bekleniyor. Tabii ki, söz konusu aylarda şimdiden kestirilemeyen olağandışı gelişmeler yaşanmazsa. Ancak gidişat, düşük enflasyon gerçekleşmeleri ortaya çıkacağı umudunu artırıyor. Bu aşamada, ikinci etken devreye giriyor.

Ekonomik krizin etkisiyle yaşanan durgunluk, tüm fiyatları, başta emtia fiyatlarını aşağı çekiyor. Petrol, 100 doların altında seyrediyor. Bir ara 150 dolara ulaşan petrolde ortaya çıkan üçte bir oranındaki bu gerilemenin iç piyasaya yansıması bekleniyor.

İşte, hem baz etkisi, hem petrol ve emtia fiyatlarında yaşanan gerilemenin etkisiyle, önümüzdeki ekim ve kasım aylarında yıllık TÜFE artışının iyice gerilediğini görmek sürpriz olmayacak. TÜFE'nin, yılsonunda, ikinci revize hedef olan yüzde 10,6'ya çekilmesi mümkün olacak gibi görünüyor.

"Gidişatı çok olumsuz etkileyecek gelişmeler yaşanmazsa, 2008'de tek hanede kalmak bile sürpriz sayılmamalı" cümlesini ekleyeceğiz. Ayrıca, bugün gelen iki veriyi de ekleyerek gönderiyorum. İyi çalışmalar dilerim.

→ BİR BAKIŞTA ÜÇ YILIN EKONOMİK GÖSTERGELERİ

		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
→ ÜFE (Yüzde değ,)	2006	1.96	0.26	0.25	1.94	2.77	4.02	0.86	-0.75	-0.23	0.45	-0.29	-0.12
	2007	-0.05	0.95	0.97	0.80	0.39	-0.11	0.06	0.85	1.02	-0.13	0.89	0.15
	2008	0.42	2.56	3.17	4.50	2.12	0.32	1.25	-2.34	-0.90			
→ TÜFE (Yüzde değ,)	2006	0.75	0.22	0.27	1.34	1.88	0.34	0.85	-0.44	1.29	1.27	1.29	0.23
	2007	1.00	0.43	0.92	1.21	0.50	-0.24	-0.73	0.02	1.03	1.81	1.95	0.22
	2008	0.80	1.29	0.96	1.68	1.49	-0.36	0.58	-0.24	0.45			
→ İhracat (Aylık-milyon dolar)	2006	5,133	6,058	7,411	6,456	7,042	7,815	7,067	6,811	7,607	6,889	8,641	8,604
	2007	6,565	7,657	8,958	8,313	9,148	8,980	8,938	8,737	9,038	9,895	11,319	9,724
	2008	10,635	11,094	11,451	11,400	12,502	11768	12,597	11,038				
→ İthalat (Aylık-milyon dolar)	2006	8,145	9,796	11,605	11,587	12,694	12,466	11,709	12,276	12,153	11,200	12,897	13,048
	2007	10,592	11,383	13,234	12,919	14,935	14,266	15,214	14,682	14,459	15,627	16,632	16,120
	2008	16,339	16,027	16,812	17,889	19,305	19,471	20,553	19,181				
→ Cari denge (milyon dolar)	2006	-2,382	-3,193	-3,011	-3,793	-4,099	-2,789	-1,784	-1,535	-1,466	-2,164	-2,881	-2,796
	2007	-3,103	-3,120	-3,039	-3,272	-3,599	-3,136	-2,871	-1,637	-2,286	-3,225	-3,249	-5,147
	2008	-4,086	-3,829	-4,219	-5,050	-4,713	-5,540	-4,117					
→ İç borç stoku (milyar YTL)	2006	243.6	246.4	246.4	246.6	250.7	249.1	249.7	251.9	250.9	250.9	252.9	251.5
	2007	257.3	263.2	263.7	262.3	259.0	253.7	256.1	258.1	258.3	257.5	256.9	255.3
	2008	258.5	262.0	266.5	268.8	261.3	261.0	261.1	264.2				
→ İç borç faizi (Yüzde)	2006	14.02	13.97	13.89	13.88	14.98	18.11	21.51	20.47	21.11	21.96	20.85	21.47
	2007	20.36	18.85	19.81	19.10	18.81	18.52	17.56	18.58	18.25	16.40	16.21	16.52
	2008	16.23	16.72	17.49	18.28	19.57	21.54	20.53	18.94	18.75			
→ Bütçe geliri (Aylık-milyon YTL)	2006	13,619	12,807	11,899	12,164	18,348	15,184	14,929	16,572	12,517	12,511	17,215	15,719
	2007	12,392	13,236	20,481	14,315	19,725	14,645	13,136	19,459	14,396	14,152	18,749	14,930
	2008	15,781	17,628	13,779	17,562	19,212	18,544	17,920	26,447				
→ Bütçe gideri (Aylık-milyon YTL)	2006	11,604	15,311	12,460	15,142	14,016	13,066	16,897	16,553	14,375	14,912	13,365	20,425
	2007	18,488	15,313	15,640	16,363	17,689	17,186	19,207	15,931	18,142	14,254	16,189	19,099
	2008	16,306	16,608	18,649	18,638	15,823	14,566	21,237	20,437				
→ Reel kur end. (1995=100)	2006	172.2	174.6	173.0	171.8	158.5	142.1	147.1	153.8	155.5	158.3	160.7	160.1
	2007	164.9	167.9	165.6	170.4	173.5	176.0	176.9	172.9	178.3	187.2	187.1	190.3
	2008	191.0	189.3	176.1	168.0	178.2	180.0	181.4	194.0				
→ Aylık Ort. Dolar (YTL)	2006	1.3279	1.3202	1.3287	1.3309	1.4138	1.5928	1.5508	1.4622	1.4721	1.4762	1.4510	1.4264
	2007	1.4198	1.3902	1.4029	1.3553	1.3317	1.3152	1.2759	1.3083	1.2613	1.1966	1.1848	1.1730
	2008	1.1704	1.1882	1.2324	1.2967	1.2470	1.2278	1.2100	1.1727	1.2664			
→ Aylık Ort. Avro (YTL)	2006	1.6067	1.5786	1.5962	1.6289	1.8035	2.0179	1.9672	1.8729	1.8761	1.8634	1.8664	1.8843
	2007	1.8440	1.8155	1.8567	1.8278	1.8013	1.7641	1.7486	1.7817	1.7487	1.6996	1.7373	1.7093
	2008	1.7206	1.7502	1.9096	2.0441	1.9403	1.9080	1.9097	1.7611	1.7693			
→ Mevduat (Milyar YTL)	2006	140.4	145.2	153.4	155.2	162.6	166.4	160.3	161.0	163.4	163.4	167.6	169.8
	2007	172.7	174.2	175.6	177.0	184.2	190.0	190.4	196.9	197.5	201.3	202.4	209.8
	2008	212.1	216.1	224.2	227.9	224.5	233.8	232.7	234.1				
→ DTH (Milyar dolar)	2006	61.7	63.7	61.5	61.6	62.1	60.3	62.5	65.5	66.2	69.6	72.1	75.3
	2007	77.6	78.9	81.3	83.5	85.7	88.4	89.3	87.3	92.0	94.1	93.9	94.8
	2008	93.8	95.2	94.2	96.5	101.9	104.4	106.4	102.9				
→ Kredi (Milyar YTL)	2006	121.0	124.8	132.1	139.2	150.0	155.9	155.6	157.6	161.8	163.8	167.6	171.5
	2007	172.3	175.1	178.7	182.3	186.1	190.8	193.5	199.3	201.0	206.3	211.3	214.8
	2008	216.6	227.0	234.2	238.8	246.8	254.9	255.8	262.9				
→ Tük.kredileri (Milyar YTL)	2006	29.9	31.7	33.8	37.3	40.7	42.0	42.5	42.7	43.4	44.0	44.9	46.0
	2007	46.5	47.1	48.7	50.4	51.8	53.9	55.7	57.4	59.1	60.8	63.5	65.6
	2008	66.9	69.2	71.4	72.5	74.8	76.9	78.2	80.7				
→ Kredi kartları (Milyar YTL)	2006	17.3	17.6	17.6	17.9	18.8	19.5	19.9	20.3	20.3	20.6	20.8	21.7
	2007	21.3	21.4	21.2	22.4	23.0	23.6	23.8	23.9	24.0	24.1	25.3	25.8
	2008	26.2	27.0	27.2	27.7	28.8	29.6	30.3	31.4				
→ San.ür.endeksi (1997=100)	2006	111.7	119.8	141.7	136.8	143.5	146.7	141.9	138.4	147.4	136.4	145.0	142.3
	2007	128.5	129.5	146.9	140.6	152.0	151.0	148.3	147.1	151.1	147.8	156.7	140.9
	2008	143.1	139.2	150.5	149.4	155.6	152.2	153.4					
→ Protestolu senet (Milyon YTL)	2006	286.0	247.3	287.6	249.6	310.8	370.7	327.4	349.7	364.3	411.3	431.7	418.5
	2007	460.4	394.5	409.4	403.9	453.9	462.5	505.0	494.9	508.6	570.0	536.0	533.3
	2008	566.3	451.2	470.5	496.9	499.0	490.5	558.6	537.6				
→ Dış borç öde. (Milyon dolar)	2006	1,014	2,427	834	1,777	2,187	953	1,113	2,297	766	1,403	4,034	1,044
	2007	1,309	2,899	1,054	1,468	1,953	1,020	1,263	1,094	1,638	3,254	737	1,340
	2008	2,530	1,342	2,463	963	548	1,281	1,118	800				

GÖSTERGELER »

GSYH (Yüzde değişim)

	2008	2007
Birinci çeyrek	6.7	8.1
İkinci çeyrek	1.9	4.1
Üçüncü çeyrek		3.3
Dördüncü çeyrek		3.6
Yıllık		4.6

Fiyatlar (Yüzde değişim)

	2008	2007
ÜFE		
.Eylül	-0.90	1.02
.Dokuz aylık	11.48	4.98
.Yıllık	12.49	5.02
.Yıllık ortalama	11.29	7.77

	2008	2007
TÜFE		
.Eylül	0.45	1.03
.Dokuz aylık	6.83	4.19
.Yıllık	11.13	7.12
.Yıllık ortalama	9.76	9.17

Dış Ticaret (Milyon ABD Doları)

	2008	2007	Değ.(yüzde)
Ağustos			
. İhracat	**11,038**	**8,737**	**26.34**
. İthalat	**19,181**	**14,682**	**30.64**
. Açık	**-8,143**	**-5,945**	**36.97**
.İhracat/ithalat (Yüzde)	**57.5**	**59.5**	
Ocak-Ağustos			
. İhracat	**92,489**	**67,295**	**37.44**
. İthalat	**145,577**	**107,225**	**35.77**
. Açık	**-53,088**	**-39,930**	**32.95**
.İhracat/ithalat (Yüzde)	**63.5**	**62.8**	
Yıllık (Ağustos itibariyle)			
.İhracat	**132,461**	**99,037**	**33.75**
.İthalat	**208,415**	**156,523**	**33.15**
.Açık	**-75,954**	**-57,486**	**32.13**
.İhracat/ithalat (Yüzde)	**63.6**	**63.3**	

Cari İşlemler Dengesi (Milyon Dolar) (Ocak-Temmuz)

	2008	2007	Fark	Değ.(Yüzde)
CARİ İŞLEMLER DENGESİ	-31,554	-22,140	9,414	42.52
Döviz geliri	109,385	82,164	27,221	33.13
. İhracat	86,139	63,176	22,963	36.35
. Turizm	10,483	8,473	2,010	23.72
. İşçi dövizi	791	589	202	34.30
. Diğer	11,972	9,926	2,046	20.61
Döviz gideri	-140,939	-104,304	36,635	35.12
. İthalat	-121,388	-88,431	32,957	37.27
. Faiz	-3,239	-2,731	508	18.60
. Turizm	-4,561	-3,854	707	18.34
. Diğer	-11,751	-9,288	2,463	26.52
Yıllık Cari Açık (Milyon Dolar Temmuz itibariyle)	-47,098	-32,982	14,116	42.80

Merkez Bankası Döviz Rezervi

	19/8/2008	28/12/2007	29/12/2006
MERKEZ BANKASI DÖVİZ REZERVİ	79,702	74,028	63,218
.Döviz rezervi	76,225	71,264	60,845
.Altın	3,477	2,764	2,373

Reel kur endeksi (1995=100)

	TÜFE'ye göre	ÜFE'ye göre(*)		TÜFE'ye göre	ÜFE'ye göre(*)
Eylül-99	124.1	107.4	Eylül-04	138.1	126.9
Eylül-00	139.0	114.1	Eylül-05	162.2	145.3
Eylül-01	98.5	88.5	Eylül-06	155.5	138.8
Eylül-02	115.2	107.9	Eylül-07	178.3	154.7
Eylül-03	151.5	137.5	Eylül-08	191.4	161.6

(*)2005 öncesi TEFE'ye göre

Konsolide bütçe (Milyon YTL) (Ocak-Ağustos)

	2008	2007	Değ.(yüzde)
. Gelir	146,873	127,391	15.29
. Harcama	142,263	135,818	4.75
. Denge	4,610	-8,427	
. Faiz dışı denge	40,926	28,552	43.34

İç borç stoku (Milyon YTL) (Ağustos sonu)

	2008	2007	Değ.(yüzde)
.Tutar	264,176	258,109	2.35
.Vadeye kalan süre (ay)	24.4	26.2	-6.87

İç borçlanma (İskontolu ihaleler)

	2008		2007	
	Tutar (Milyon YTL)	Faiz (yüzde)	Tutar (Milyon YTL)	Faiz (yüzde)
.Eylül	2,322	18.75	8,833	18.25
.Ocak-Eylül	41,897	18.90	54,040	18.90

Yurtiçindekilerin toplam YTL mevduatı (Bin YTL)

	12/9/08	28/9/07	Değ. (yüzde)
TOPLAM	241,368,412	197,506,737	22.21
. Vadesiz	32,404,395	28,075,690	15.42
. Vadeli	208,964,017	169,431,047	23.33
Bankalara göre			
. Kamu	109,609,867	92,610,615	18.36
. Özel	103,424,120	88,295,603	17.13
. Yabancı	28,334,425	16,600,519	70.68

Yurtiçi yerleşiklere ait DTH (Milyon dolar)

	12/9/08	28/12/07	29/12/06	30/12/05
TOPLAM	98,176	94,767	75,784	59,829
. ABD Doları	54,237	52,963	45,353	34,842
. Euro	29,785	27,066	21,849	19,874
(Dolar karşılığı)	41,986	39,808	28,772	23,474
.Diğer dövizler (dolar karşılığı)	1,952	1,996	1,659	1,512

Mevduatın vade dağılımı (Bin YTL)

	19/9/08	28/9/07	Değ. (yüzde)
a- YTL mevduat	257,677,708	206,969,514	24.50
. Vadesiz ve yedi gün ihbarlı	33,479,779	28,824,160	16.15
. Bir ay vadeli	66,163,496	50,311,673	31.51
. Üç ay vadeli	145,112,317	113,179,665	28.21
. Altı ay vadeli	8,468,485	10,969,037	-22.80
. Bir yıl vadeli ve daha uzun vadeli	4,453,631	3,684,979	20.86
b-Yabancı para mevduat	137,484,751	115,501,772	19.03
. Vadesiz ve yedi gün ihbarlı	23,244,465	22,756,877	2.14
. Bir ay vadeli	44,596,367	37,695,511	18.31
. Üç ay vadeli	48,149,673	37,470,003	28.50
. Altı ay vadeli	9,181,264	6,666,877	37.71
. Bir yıl vadeli ve daha uzun vadeli	12,312,981	10,912,504	12.83

Mevduat bankaları kredileri (Bin YTL)

	12/9/08	28/9/07	Değ. (yüzde)
TOPLAM	266,964,059	201,009,864	32.81
Yurtiçi krediler	265,636,476	199,916,025	32.87
.YTL krediler	237,515,854	177,306,412	33.96
.Yabancı para krediler	28,120,622	22,609,613	24.37
Yurtdışı krediler	1,327,583	1,093,839	21.37

Tüketici kredileri ve kredi kartları (Bin YTL)

	19/9/08	28/9/07	Değ.(yüzde)
TOPLAM	113,177,053	83,118,751	36.16
. Tüketici kredileri	81,771,139	59,120,617	38.31
Konut	37,763,028	28,119,921	34.29
Taşıt	5,847,311	5,714,507	2.32
Diğer	38,160,800	25,286,189	50.92
.Kredi kartları	31,405,914	23,998,134	30.87
Tasfiye olunacak			
. Tüketici kredileri	1,433,021	699,072	104.99
. Kredi kartları	1,971,342	1,808,271	9.02

Repo hacmi (Bin YTL)

	19/9/08	28/12/07	29/12/06	30/12/05
. Müşterilerle yapılan	2,583,696	2,732,995	2,201,789	1,485,624
. Mali kuruluşlar arasında yapılan	17,099,705	18,238,880	14,255,652	12,426,352

En yüksek faiz oranları (25 Eylül 2008 itibariyle)

YTL mevduata uygulanan faiz (yüzde)	ABD Doları mevduata uygulanan faiz (yüzde)	Euro mevduata uygulanan faiz (yüzde)
. Bir aya kadar vadeli	. Bir aya kadar vadeli	. Bir aya kadar vadeli
10,00 - 25,00	1,50 - 15,00	1,50 - 10,00
. Üç aya kadar vadeli	. Üç aya kadar vadeli	. Üç aya kadar vadeli
10,00 - 25,00	1,50 - 15,00	1,50 - 10,00
. Altı aya kadar vadeli	. Altı aya kadar vadeli	. Altı aya kadar vadeli
10,00 - 25,00	1,50 - 15,00	1,50 - 10,00
. Bir yıla kadar vadeli	. Bir yıla kadar vadeli	. Bir yıla kadar vadeli
10,00 - 25,00	1,50 - 15,00	1,50 - 10,00

Para arzı (Bin YTL)

	12/9/08	28/9/07	Değ. (yüzde)
M1	**80,287,175**	**72,905,353**	**10.13**
DOLAŞIMDAKİ PARA	28,323,942	24,476,332	15.72
Dolaşıma Çıkan Banknot + Madeni Para	31,532,847	26,771,330	17.79
Banka Kasaları (-)	3,208,906	2,294,998	39.82
VADESİZ MEVDUAT (YTL)	29,660,886	26,022,437	13.98
Mevduat Bankaları	28,184,219	24,830,294	13.51
Katılım Bankaları	1,445,740	1,184,502	22.05
TCMB	30,927	7,641	304.74
VADESİZ MEVDUAT (YP)	22,302,348	22,406,585	-0.47
Mevduat Bankaları	20,943,179	21,159,471	-1.02
Katılım Bankaları	1,291,902	1,178,298	9.64
TCMB	67,267	68,816	-2.25
M2	**390,625,778**	**329,206,951**	**18.66**
VADELİ MEVDUAT (YTL)	210,615,691	168,425,158	25.05
Mevduat Bankaları	203,349,165	163,007,729	24.75
Katılım Bankaları	7,266,526	5,417,430	34.13
TCMB	-	-	
VADELİ MEVDUAT (YP)	99,722,912	87,876,440	13.48
Mevduat Bankaları	92,695,533	82,590,797	12.23
Katılım Bankaları	7,027,378	5,285,643	32.95
TCMB	-	-	
M3	**415,823,113**	**353,655,970**	**17.58**
REPO	4,404,651	4,252,503	3.58
PARA PİYASASI FONLARI (B TİPİ LİKİT FONLAR)	20,792,684	20,196,516	2.95

İşsizlik verileri (Bin kişi)

	Haziran 08	Mayıs 08	Mayıs 07
.15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	49 946	49 881	49 178
.İşgücü durumu	24 793	24 440	24 236
... İstihdam edilenler	22 557	22 277	22 095
... İşsizler	2 237	2 164	2 141
.İşsizlik oranı (Yüzde)	9.0	8.9	8.8
.Tarım dışı işsizlik oranı (Yüzde)	11.7	11.5	11.5
.Genç nüfusta işsizlik oranı (Yüzde)	17.6	16.3	18.4

Tüketici güven endeksi

	Ağustos 08	Temmuz 08	Değ.(Yüzde)
TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ	79.85	77.01	3.69
.Satın alma gücü (mevcut dönem)	75.51	72.03	4.83
.Satın alma gücü (gelecek dönem)	78.10	74.86	4.33
.Genel ekonomik durum (gelecek dönem)	74.91	68.20	9.84
.İş bulma olanakları (gelecek dönem)	76.42	73.70	3.69
.Mevcut dönemin dayanıklı tüketim malları satın almak için uygunluğu	94.31	96.26	-2.03

İmalat sanayi kapasite kullanım oranı (Yüzde - Ağustos)

	2008	2007
. Toplam	76.2	80.3
. Kamu	93.5	87.1
. Özel	73.8	79.2

Aylık sanayi üretimi değişimi (Yüzde)

	AĞUSTOS		OCAK-AĞUSTOS	
	2008	2007	2008	2007
Toplam	-4.0	6.3	3.6	5.8
.Madencilik	8.5	14.6	8.9	10.4
.İmalat	-5.7	5.5	3.0	5.1
.Elektrik, gaz ve su	3.6	8.6	6.7	9.8

Yatırım teşvik belgeleri (Bin YTL) (Ocak-Temmuz)

	2008	2007	Değ.(yüzde)
. Tarım	231,173	218,003	6.04
. Madencilik	607,745	343,829	76.76
. İmalat sanayi	6,846,146	7,999,951	-14.42
. Enerji	4,914,110	2,349,953	109.12
. Hizmetler	4,991,881	6,672,318	-25.19
Toplam	17,591,055	17,584,054	0.04

Turist sayısı

	2008	2007	Değ.(yüzde)
Ocak-Ağustos	18,533,764	16,192,329	14.46

Şirket kuruluşları (Ocak-Ağustos)

	2008	2007	Değ.(yüzde)
. Kurulan	36,604	38,226	-4.24
. Kapanan	6,545	6,784	-3.52

İnşaat ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi

Yapı sayısı (Ocak-Haziran)	2008	2007	Değ.(yüzde)
. Ruhsat	47,032	54,419	-13.57
. Yapı kullanma izin belgesi	30,376	32,807	-7.41

Protestolu senetler (Ocak-Ağustos)

	2008	2007	Değ.(yüzde)
. Adet	707,127	660,966	6.98
. Tutar (Bin YTL)	3,911,548	3,428,367	14.09

Herbirinin tutarı 1.000 YTL'nin üstündeki senetler

Dış borç anapara ve faiz ödemesi (Milyon dolar) (Ocak-Ağustos)

	2008	2007	Değ.(yüzde)
Toplam	11,044	12,062	-8.44
. Kamu	9,274	6,839	35.60
. Merkez Bankası	284	478	-40.59
. IMF'ye ödemeler	1,486	4,745	-68.68

Çeşitli göstergeler

	2008 (2.Ç.)	2008 (1.Ç.)	2007	2006	2005
Toplam dış borç stoku (Milyon Dolar)	284,403	263,131	247,120	205,156	168,431
Kısa vade	51,943	44,880	41,782	40,354	37,103
Orta-uzun vade	232,460	218,251	205,338	164,802	131,328
Kamu	77,650	74,401	73,457	71,588	70,414
Kısa Vade	1,829	2,336	2,163	1,750	2,133
Orta-Uzun Vade	75,821	72,065	71,294	69,838	68,281
TCMB	16,204	16,590	15,801	15,678	15,425
Kısa Vade	2,273	2,357	2,282	2,563	2,763
Orta-Uzun Vade	13,931	14,233	13,519	13,115	12,662
Özel	190,549	172,140	157,861	117,890	82,592
Kısa Vade	47,841	40,187	37,337	36,041	32,207
Orta-Uzun Vade (1)	142,708	131,953	120,524	81,849	50,385
Dış borç stokunun GSYH'ye oranı (Yüzde)					
Toplam			37.5	39.0	35.0
Kısa Vade			6.3	7.7	7.7
Orta-Uzun Vade			31.2	31.3	27.3
Kamu			11.2	13.6	14.6
TCMB			2.4	3.0	3.2
Özel			24.0	22.4	17.2
Dış borç stokunun yüzde dağılımı					
Toplam	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kısa Vade	18.3	17.1	16.9	19.7	22.0
Orta-Uzun Vade	81.7	82.9	83.1	80.3	78.0
Kamu	27.3	28.3	29.7	34.9	41.8
TCMB	5.7	6.3	6.4	7.6	9.2
Özel	67.0	65.4	63.9	57.5	49.0
Dış borç stokundaki yüzde değişim (Yüzde)					
Toplam	8.1	6.5	20.5	21.8	4.9
Kısa Vade	15.7	7.4	3.5	8.8	16.4
Orta-Uzun Vade	6.5	6.3	24.6	25.5	2.0
Kamu	4.4	1.3	2.6	1.7	-6.9
TCMB	-2.3	5.0	0.8	1.6	-28.0
Özel	10.7	9.0	33.9	42.7	29.9
FİNANSAL GÖSTERGELER (Yüzde)					
Toplam dış borç stoku / ihracat (FOB)	224.9	224.4	230.4	239.9	229.2
Dış borç servisi / GSYH			7.4	7.6	7.6
Dış borç servisi / ihracat (FOB)	38.8	43.9	45.4	46.8	50.1
Özel sektör borcu / ihracat (FOB)	150.7	146.8	147.2	137.8	112.4
Faiz / GSYH			1.6	1.8	1.7
Faiz / ihracat (FOB)	9.2	9.6	10.1	10.9	10.9
TCMB rezervler (net) / Dış borç stoku	27.9	30.4	30.9	30.8	31.1
TCMB rezervler (net) / Kısa vadeli borçlar	152.8	178.2	182.9	156.8	141.3
TCMB rezervler (brüt) / Toplam dış borç	26.7	29.1	29.7	29.7	30.0
TCMB rezervler (brüt)/ Kısa vadeli borçlar	146.1	170.4	175.5	150.9	136.1
TCMB rezerv (brüt) / İthalat (CIF)	-38.2	-41.6	-43.1	-43.6	-43.3
TCMB rezerv (net)/ İthalat (CIF)	-40.0	-43.5	-44.9	-45.3	-44.9
Cari işlemler dengesi / TCMB rezervi (brüt)	-60.4	-53.0	-51.4	-52.4	-43.8
Cari işlemler dengesi / TCMB rezervi (net)	-57.8	-50.7	-49.3	-50.4	-42.2
Cari işlemler dengesi / GSYH			-5.7	-6.1	-4.6
Makro ekonomik büyüklükler (Milyon Dolar)					
GSYH (Milyon Dolar)			658,786	526,429	481,497
İhracat (FOB) (2) (3)	126,466	117,258	107,272	85,535	73,476
İthalat (CIF) (3)	-198,577	-184,032	-170,063	-139,576	-116,774
Cari işlemler dengesi (3)	-45,852	-40,556	-37,684	-31,893	-22,137
TCMB rezervler (brüt)	75,908	76,476	73,317	60,912	50,515
TCMB rezervler (net)	79,385	79,967	76,439	63,285	52,429
Dış kredi kullanımları (3)	67,800	64,442	63,787	51,390	34,003
Dış borç servisi (3)	49,047	51,454	48,733	40,071	36,803
Anapara	37,462	40,222	37,923	30,707	28,769
Faiz	11,585	11,232	10,810	9,364	8,034

(1) 1 Ekim 2001 tarihinden itibaren Merkez Bankası tarafından izleniyor (2) Bavul ticareti ve diğer mallar hariç
(3) 12 aylık toplam